Op hoop van zegen

Het bekende toneelstuk van Herman Heijermans, naverteld door Marian Hoefnagel

Moeilijke woorden zijn onderstreept.
Ze worden uitgelegd in de woordenlijst
op pagina 73.

DIT BOEK HEEFT HET KEURMERK MAKKELIJK LEZEN

Inhoud

Over dit boek 7

De hoofdpersonen 9

Hoofdstuk 1 10
Scène 1 10
Scène 2 20

Hoofdstuk 2 27
Scène 1 27

Hoofdstuk 3 39
Scène 1 39

Hoofdstuk 4 49
Scène 1 49
Scène 2 61
Scène 3 63

Woordenlijst 73

Over dit boek

Op hoop van zegen is een toneelstuk van Herman Heijermans. Het is geschreven in 1900.
In die tijd hadden veel mensen in Nederland een armoedig leven.
Heijermans wilde in zijn toneelstukken die armoede laten zien. En het grote verschil tussen arme en rijke mensen.

Op hoop van zegen gaat over een vissersdorp.
In het dorp zijn alle vissers in dienst van een rijke reder: de heer Bos.
Bos doet alsof hij meeleeft met de vissers en hun gezinnen. Maar eigenlijk kan het hem niet schelen als de vissers verdrinken.
Hij wil alleen maar zoveel mogelijk geld verdienen.

Op hoop van zegen is geschreven als toneelstuk.
Ik heb van het toneelstuk een verhaal gemaakt, omdat dat makkelijker leest.
Maar de structuur van het toneelstuk is gebleven.
Het toneelstuk bestaat uit vier bedrijven; dit boek bestaat uit vier hoofdstukken.
Binnen een bedrijf komen verschillende scènes voor. De hoofdstukken in dit boek bestaan ook uit verschillende scènes. Eerst speelt het verhaal bijvoorbeeld in een huiskamer en later in een tuin.

Zo leest dit verhaal toch een beetje als een toneelstuk.

Op hoop van zegen is geschreven in spreektaal.
De spreektaal van 1900 was anders dan die van nu en vaak moeilijk te lezen.
Daarom heb ik de taal zoveel mogelijk aangepast aan de taal van nu.
Toch staan er nog lastige woorden in het verhaal.
Die zijn onderstreept en worden uitgelegd in de woordenlijst op bladzijde 73.

Het toneelstuk *Op hoop van zegen* was in 1901 direct een groot succes. Het is honderden keren opgevoerd en er zijn verschillende films van gemaakt.

Marian Hoefnagel

De hoofdpersonen

Kniertje	Een oude, arme vrouw
Barend	De zoon van Kniertje; broer van Geert
Geert	De zoon van Kniertje; broer van Barend
Jo	De verloofde van Geert

Kobus	Een oude man; broer van Kniertje
Daantje	Een oude man; vriend van Kobus
Truus	Een vissersvrouw

Clemens Bos	De baas van de vissers in het dorp; man van Mathilde; vader van Clementine
Mathilde	De vrouw van Clemens; moeder van Clementine
Clementine	De dochter van Clemens en Mathilde Bos

Kaps	De boekhouder van Clemens Bos
Simon	De timmerman van Clemens Bos
Marietje	De dochter van Simon
Mees	De verloofde van Marietje

Jelle	Een bedelaar die muziek maakt

Hoofdstuk 1

SCÈNE 1

Op het toneel is de huiskamer van Kniertje te zien.
Het is een armoedige huiskamer met twee bedsteden en een deur naar buiten.
In de kamer staat een tafel met stoelen eromheen.
Het raam naast de deur staat open.
Er is ook een deur naar de keuken, het 'kookhok'.

In deze scène spelen de volgende personen:

- Clementine — Een jonge vrouw
- Bos — De baas van de vissers in het dorp; vader van Clementine
- Kniertje — Een oude, arme vrouw
- Barend — Zoon van Kniertje
- Kobus — Een oude man; broer van Kniertje
- Daantje — Een oude man; vriend van Kobus
- Jelle — Een bedelaar die muziek maakt

In de huiskamer van Kniertje zitten Clementine en Kobus aan tafel.
Clementine heeft een tekenboek voor zich.
Ze is Kobus aan het tekenen.

'Zit nou stil, Kobus!'

Clementine kijkt een beetje nijdig op van haar tekenboek.
'Hè, wat?', zegt de oude Kobus verschrikt. 'Ik was niet in slaap gevallen, hoor.'
Clementine grinnikt.
'Ook goed', zegt ze. 'Maar je moet wel je mond dichthouden. Anders kan ik je niet goed tekenen.'
'Ik heb mijn mond toch dicht', moppert Kobus.

'Goeiedag!', zegt dan een stem.
Clementine en Kobus kijken naar het open raam. Daar staat Daantje.
'Ga nog maar een eindje wandelen, Daantje', zegt Clementine. 'Ik ben nog niet klaar met mijn tekening.'
Maar Daantje schudt zijn hoofd.
'Ik moet Kobus meenemen', zegt hij. 'Voor het eten. En je weet het, ze zijn streng in het ouwemannenhuis.'

Clementine antwoordt niet en gaat door met haar tekening. Ook Kobus blijft zitten.
Daantje doet zuchtend de deur open en loopt naar binnen.
Hij kijkt even over de schouder van Clementine naar haar tekening.
'Kobus lijkt niet', zegt hij. 'Zijn kin is anders en zijn ogen vind ik ook niks, juffrouw.'

‘O’, zegt Clementine rustig. En dan: ‘Hou je mond stil, Kobus!’

‘We moeten gaan’, zegt Daantje. ‘We eten om vier en de moeder is niet makkelijk.’
‘Het valt ook niet mee voor haar’, vindt Clementine. ‘Ze moet voor jullie lastige oudjes zorgen. Je moet God danken dat jullie zo’n goeie oude dag hebben.’
‘Ik dank God niet’, zegt Daantje. ‘Ik heb mijn hele leve gevaren, vanaf mijn tiende jaar. Schipbreuk gehad. Twee zoons verloren op zee. Ik dank God niet en de moeder is een kreng. Ik wou dat ik niet in dat ouwemannenhuis zat. Ik wou dat de haaien me hadden opgevreten op zee.’

‘Hè, hè, hè’, lacht Kobus. ‘De haaien lusten jou niet, man. Je bent te taai.’
‘Haaien vreten alles, mij ook’, zegt Daantje.
Kobus wil weer iets zeggen, maar dan slaat Clementine haar tekenboek dicht.
‘Ik houd ermee op’, zegt ze. ‘Morgen moet je beter stil blijven zitten, hoor, Kobus!’

Clementine staat op en pakt haar hoed.
Er klinkt muziek van een viool, die steeds harder wordt.
Dan houdt de muziek op en iemand steekt zijn hand door het open raam naar binnen.